

України (далі – КПК України). Так, вразі не сплати штрафу направлення подання кримінально-виконавчою інспекцією до суду про заміну такого покарання в порядку ст. 26 КВК України не узгоджується з положеннями ст. 476 КПК України, оскільки в цьому випадку має місце невиконання угоди про примирення або визнання винуватості, яке тягне за собою наслідки, передбачені КПК України, а саме, «потерпілий чи прокурор відповідно мають право звернутися до суду, який затвердив таку угоду, з клопотанням про скасування вироку». Тобто в залежності від виду угоди законом передбачено ініціювання питання про скасування вироку потерпілим або прокурором відповідно. Не врегульованим залишається питання щодо ролі органу, який виконує покарання, в цій ситуації. Мають бути надані повноважень органам пробації ініціювати питання про скасування вироку в вищевикладеній ситуації або/та мають бути врегульований процес взаємодії органу пробації з органами прокуратури та потерпілим в таких випадках.

Тому нагальною є потреба внесення відповідних змін до законодавства, зокрема до ст. 26 КВК України, де буде насправді врегульоване питання про порядок виконання покарання у виді штрафу узгоджено с положеннями КПК України щодо передбачених кримінальним процесуальним законом порядків кримінального провадження, в тому числі й на підставі угод.

Як вбачається з вищевикладеного, такий поширений вид покарання як штраф без негайного внесення змін до кримінально-виконавчого та кримінального процесуального законодавства може стати формальним, «мертвим» покаранням, а його виконання потягне за собою чисельні порушення чинного закону та уникнення від відповідальності за скоєний злочин засудженою особою.

ГРЕЧАНИЙ Р. С.

Державна установа «Миколаївський слідчий ізолятор»
Південного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних
покарань та пробації Міністерства юстиції України,
начальник відділу по контролю за виконанням судових рішень

ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ДЕФОРМАЦІЯ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ ЯК НАСЛІДОК

Одним з найбільш критикованих законів сьогодення є Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього

ув'язнення у строк покарання», прийнятий від 26.11.2015 року, яким суд зараховує строк попереднього ув'язнення у строк відбування покарання з розрахунку один день перебування під вартою у слідчому ізоляторі дорівнює двом днямпозбавлення волі.Доповнення статті 72 Кримінального Кодексу України частиною5 не тільки назавжди залишить свій відбиток в історії українського законодавства, а йтягне за собою безліч питань до свого законотворця.

Метою зазначеного закону, як стверджували його початківці, мало стати сприяння зменшенню строків утримання в слідчих ізоляторах громадян,які знаходяться під слідством і судом;приведення у відповідальність до міжнародних стандартів умов утримання під вартою; значне зменшення строків утримання осіб у слідчих ізоляторах;економія бюджетних коштів у зв'язку із скороченням кількості людей,яких утримують у слідчих ізоляторах а також підняття на новий рівень такого поняття як «презумпція невинуватості»,але на практиці ні одна зазначена мета не була досягнутою.

Цією «лазіркою» користується не тільки кожен ув'язнений, який перебуває під вартою у слідчому ізоляторі, а й кожен засуджений, який відбуває покарання у виправній колонії, вирок щодо якого набрав законної сили, окрім осіб, яких засуджено до довічного позбавлення волі. В зв'язку із чим сьогодні тільки Південним міжрегіональним управлінням з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції зафіксовано1763 особи звільнених від відбування покарання, а також 7932 особи, яким скорочені строки відбування покарання у наслідок застосування судами ч. 5 ст. 72 КК України.Виникає велике питання щодо виправлення та ресоціалізаціїособи, яка вчинила злочину строки, які менші ніжті, які передбачає санкція статті, адже саме виправлення є метою покарання у вигляді позбавлення волі.

Найголовнішоюпроблемою є те,що законодавець взагалі не приділив уваги можливості рецидиву нових більш тяжких злочинів, скоєних особами, звільнених у зв'язку із застосуванням новоспеченого закону, який суттєво мінімізує величпринципукримінально-виконавчого законодавства — невідворотності виконання і відбування покарань. Адже при застосуванні заходів заохочення, в яких законодавець чітко зазначив умови, за яких відповідні заходи заохочення можуть бути застосовані виключно після відбуття не менше 1/3, S, 2/3, s строку покарання,призначеного судом на підставі ст.ст. 81, 82 КК України, ст. 101 КВК України, в яких законодавець чітко встановлює періоди часу,по відбуттю яких засуджений повинен довести своє виправлення, але застосування цього закону суттєво зменшує той самий час, який є таким необхідним для вивчення поведінки та особи засудженого, а також для його виправлення.

Приклад:

Особі, винній у вчиненні умисного тяжкого злочину суд призначив покарання у вигляді 10 років позбавлення волі. У зв'язку із тим, що до

моменту винесення вироку вже засуджена особа перебувала під вартою протягом 1 року, суд в порядку ч. 5 ст. 72 КК України зарахував строк попереднього ув'язнення в строк відбуття покарання, тобто в результаті засуджений має відбутися покарання у вигляді 8 років позбавлення волі. До внесення змін до ст. 72 КК України засуджений лише через 7 років отримав би право звернутись із заявою за місцем відбуття покарання щодо застосування до нього заохочення в порядку ст. 81 КК України, або через 5 років в порядку ст. 82 КК України, або через 3 роки 3 місяці в порядку ст. 101 КК України. Однак, враховуючи теперішній стан законодавства та ч. 5 ст. 72 КК України, той же засуджений отримає право на застосування до нього заохочень в порядку ст. 81 КК України через 5 років, ст. 82 КК України — через 3 роки, ст. 101 КК України — через 1 рік 3 місяці. Тенденція суттєвого зменшення часу для доведення свого виправлення засудженим та повернення його у соціум грає «злими жартами» не тільки з самим засудженим, а й з усім суспільством взагалі.

В розрізі порушеної проблеми виникає питання: «Чому початковий проект цього закону не було узгоджено з тими державними органами, на плечі яких фактично буде покладено тягар його виконання?» Усі ці питання не повинні сьогодні носити риторичний характер. Всі вони потребують негайних відповідей.

Закон має право на існування, але в зовсім іншому вираженні та в іншій формі, яка б відповідала усім принципам суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, статус якої носить Україна відповідно до ст. 1 «Основного закону», який має вищу юридичну силу.

ЧЕРНИШОВ Г. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук

ВТОРИННА ЗЛОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ: МОЖЛИВІ НАПРЯМКИ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Слід констатувати, що злочинність — це не лише статистична сукупність злочинів, а злочин — не лише юридичний факт. Якісна зміна злочинності висуває перед кримінологічною наукою та правоохоронною практикою завдання розроблення концептуально нових підходів запобіжної діяльності. Для побудови ефективної стратегії стримування кримінальної активності переосмислення потребує стала практика